

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO Ljudstvo

Za pravice Slovencev.

(Besede dr. Hohnjeca v odbora za podelu zemlje).

Izvajanja gospoda Drolenka so mi dala povod, da nekaj reagiram na njegove besede. Gospod poslanec Drolenik je rekel, da nam ustava garantira večjo samoupravo, nego je bila v nekdanji monarhiji. Reči moram, da to ni resnica in da izhaja njegova trditev iz nepoznanja stvari. Nekdanja monarhija je bila sicer centralistično organizirana, dajala je pa tudi koncesije federativni ideji in posamezne pokrajine so imele samoupravo. Imele so vsaj nekaj politične samouprave (poslanec Simonovič: "Automobilju"), imele so tudi zlasti na polju šolstva precejšno samoupravo. Kar je bilo pri nas narodnega učiteljstva, za vse se imamo zahvaliti oni meri samouprave, katero smo imeli v šolstvu.

Gospodje! Sedaj pa v vladnem narodu ni niti sledu take samouprave na polju šolstva. (Minister dr. Laza Markovič: "U Beču su vladali Nemci, a u Beogradu je slovenska vlada.") Mi smo se borili za samoupravo v Gradcu, inali smo pa svoje samoupravno središče v Ljubljani. Krajni in deželni šolski sveti so bili vendar koristi, kjer se je uveljavljalo autonomno pravo našega naroda, kar se tiče šolstva. Toda v sedanjem vladnem načrtu pa ni o kakih samoupravi v šolstvu niti sledu, kakor sem že omenil. (Medke: "A sada imamo narodne činovnike.") Pri tem vprašanju ne gre za to, ali je uradni naroden ali ne, ampak gre za to, ali vlada na rod po svojih izvoljenih zastopnikih, ali pa birokracija. In baš to je naše stališče, da ne smemo dati vsega birokraciji v roke, ampak narodu in njegovim zastopnikom, katere si je narod sam izbral. Zato ni resnica, kar je trdil g. Drolenik.

Dalje moram naglašati, da se čudim, kako se mora gospod Drolenik pri vprašanju o delitvi Slovenije zavarovati proti temu, da ga vodijo slovenski plemenski oziri. Gospodje! Slovenci smo majhno pleme, imamo pa to ustugo, da smo bili barikada jugoslovanstva proti nemštvu. Imeli smo strašne boje proti nemštvu in smo jih tudi izvojevali; izgubili smo sicer mnogo ljudi, precej se jih je ponemčilo, a več nas je ostalo. In mi moramo tudi nadalje ostati barikada proti nemštvu. Ako pa hočemo ostati močna barikada, moramo imeti nedeljeno Slovenijo. Ako se Slovenija deli, izgubi tudi ta barikada na svoji moči. Potem pa nastane res nevarnost, katero je tudi g. Drolenik naglašal, da pride v kakih oblasti nemški element do večje veljave. Mi imamo svoje rojake v Avstriji in v Italiji. Mi moramo te Slovence pridobiti za našo državo. Atrakejsko silo za pridobitev teh Slovencev bo pa imela samo nedeljena Slovenija. Zato nas objektivno stanje stvari sila zahteva, da mora ostati Slovenija nedeljena.

O razdelitvi države na oblasti.

(Govor poslanca dr. Hohnjeca v odboru za "Podelu Zemlje")

Gospodje, Vi dobro veste, da mora pri nas prečanih priti pri razdelitvi zemlje v poštev ne samo gospodarski obzir, ampak tudi naša tradicija. Baš radi tega gledamo mi na nameravano razdelitev države na oblasti čisto drugače, nego n. pr. gospodje iz Srbije. Mi imamo drugačne sodne okraje, ki niso tako široki. Naši okraji so mnogo manjši, nego v Srbiji. Toda to bi se dalo predrugačiti, ako hočete. Sai ni treba spravljati v zvezo političnih, gospodarskih in sodnih srezov. To se lahko razdeli. Kakor rečeno, so naši sodni okraj primeroma manjši. Pri nas na Stajerskem n. pr.

nimamo dosti železnic, a kljub temu udem ni treba zamuditi preveč časa s hojo na sodnijo, ker so pač sodni okraji razmeroma majhni.

A o tem ne nameravam govoriti, pač pa hočem povdariti nekaj drugega: da namreč mi pri debati postopamo nekako nelogično. Sedaj pripravljamo hišo, toda kaj bomo v hišo postavili? Sedaj določamo meje oblastim — a kaj bomo v te oblasti namestili? Vi pravite: notri bomo namestili samoupravo. Toda baš o polju samouprave ne razpravljate, marveč hočete takoj govoriti o onih oblastih, v katere ne znate, kaj boste postavili. Najprvo delate okvir, ne da bi znali, kaj bi v ta okvir dali.

Logična pot bi bila torej ta-le — najprej je treba določiti natančno pomen, kaj razumemo pod samoupravo. Potem bomo razpravljali o tem, kam bomo to samoupravo namestili.

Gospod minister pravde in za izenačenje zakonov je rekel, da določa naš zakonski načrt za oblasti in okraje samoupravo par excellence, tako, da bi jo morali svetu staviti za vzor. (Minister dr. Laza Markovič: "To je bila barem naša namera.") Gospod minister, oprostite, Vi ste tako inteligentni človek, da tega sami ne morete verjeti. Danes obstoji v svetu moderna struja, da je treba dati ljudstvu samoupravo. Ako ste vzeli za vzor Francijo, morate vedeti, da gre davcs tudi na Francoskem mogočno strmenje na to, da se državna uprava — preustroji in da se usvartijo večje samoupravne oblasti ali regije, kakor jim tam pravijo. Torej tudi Francija gre na to, da se da narodu resnična samouprava, kar je seveda tudi v korist državni upravi sami.

Gospodje! Zakonski načrt vladne večine — kdo ga je predložil, ne vem, ker odgovornosti za ta načrt noče prevzeti ne ena ne druga vladna stranka — akceptira stari avstrijski dvo-

firni sistem. Proti temu sistemu je bil odpor v bivši Avstriji, ker se je pokazalo, da ta sistem ni dober. Dvofirni sistem določa pokrajinam nekaj malo samouprave, državni upravi pa odreja mnogo večje območje. To ni dobro. Ta dvofirni sistem ni škodljiv le samo radi ogromnih stroškov, ki jih povzroča, ampak se mora pobijati tudi s stališča dobre uprave same. Mi dobro vemo, da centralistična uprava niti v eni državi ni bila dobra. Taka uprava se ni obnesla ne v Rusiji, ne v Avstro-Ogrski, taka uprava ni dobra v Italiji, ne v Franciji in mislim, da se tudi pri nas doslej ni obnesla. Obratno: Pri nas se uprava od dne do dne poslabšuje, čimbolj se vse centralizira.

Gospodje! Jaz bi povdaril, da je treba dati narodu — tu tu mislim tudi na srbskega seljaka — več pravice. Mislim, da bodo tudi v Srbiji prišli na krmilo ljudje, oziroma stranke, ki bodo to zahtevale. Ne bo dobro, da damo vso oblast v državi v roke birokraciji. Radi tega moram še enkrat povdarjati, da ni prav, da se pri našem delu v odboru za razdelitev zemlje ne držimo prvotnega načela, ki je bilo sklenjeno, da bomo namreč najprej razpravljali o načrtu samouprave same in šele potem prešli k načrtu za razdelitev zemlje. Ne vem, zakaj se je to predrugačilo. Pred katol. Božičem je bilo na zadnji seji sklenjeno, da pride najprej v razpravo zakon o samoupravi. Šele takrat, ko se bomo — pardon, ko se bodele Vi, ne mi — o tem zedinili, pride na vrsto razdelitev države na pokrajine. Mislim, da bi bilo v interesu vse naše države, ako bi mi vzeli v pretres najprej zakon o samoupravi in bi ta zakon izdelali tako, kakor je to potrebno za moderno kulturno državo, kakor je to potrebno narodu, ki stremi za svobodo in za gospodarskim in kulturnim napredkom.

Muslimani zborujejo.

Jugoslovanska muslimanska organizacija je čudovit nestvor. To vam je peščica ljudi, ki porablja vsa sredstva, da prepričajo maso, kako se vedno za zadržane, in da pri tem še vedno po hrbtih te bedne raje prilezejo do vladnih korit in drugih zaslužkov, kot glasovalna večina. Ta peščica je takozvani muslimanski poslanski klub ki daje ministre in glasove proti masnemu bakšišu za vse in če bi bil še kak poseben "zaščitni" zakon, ki dovoljuje, da pandurji pošiljujejo turške bule in da turške priprosto ljudstvo pavšalno proglašajo za nevarne elemente ter ga tepejo, zapirajo in tudi ubijajo. — Nekateri možje iz te peščice odkrito priznajo razna nasilja, ko so pa enkrat pri vreleu vsega zla, lepo vsemu pritrdijo za dobro plačilo.

Muslimanska masa, ki je izvolila te kimovce in mešetarje, se dobro zaveda, da je danes doba pravoslavnega osvoboditva, ki se poslužuje vzgleda davne turške vlade. Ta masa dobro ve, da je to krivično, in mnogi iz nje vedo tudi to, da je "Kundak" bruhan tudi proti drugim plemenom, in sedaj bi rada osmerila tako politiko, oziroma pot, ki vodi do ravnopravnosti vseh državljanov, vseh ver in vseh plemen. Na to pot hoče na vsak način tava pa v svojem "džamijetu" oklepa se svojih sahibov in hodž, ki so pa od oči do srca zaslepljeni od bleska in zvenka obilnega bakšiša.

Ce zberejo prvaki svoje muslimane, se vedno govori o nasilju nad tur-

škim življenjem in konec vsega je, da pravi prvak: "Tiho, Mujo, mi gremo v vlado, pa bo bolje!" Prvaki gredo v vlado, zlo in nasilje ostane in če se seljak pritožuje, se mu k večjemu reče, naj bo zadovoljen, ker pravi turški žurnalist v svetem Stambulu, da je največja čast za Muslimane, ker se v beograjskem ministrskem zboru svetita med odkritimi, sivimi in črnimi glavami dva vzvišena temnordeča lesa.

Izmed muslimanskih poslancev je samo eden — dr. Kulenovič odklonil bakšiš radikalov in demokratov ter stopil na čisto opozicijsko stališče kot mož nazorov — za plemensko in versko enakopravnost v skupni državi. Spravil je prvake že v marsikatero zadrego in večkrat so ga že hoteli izključiti iz organizacije.

Na zadnji seji centralnega izvrševalnega odbora JMO se je zopet govorilo o tem in pri tej priliki se je pokazalo, da je celo med prvake vrgla in vsadila vest težko, resno in kočljivo vprašanje, ali je bolje načelo ali pa bakšiš. Ogromna večina je bila proti. Ljudje spoznavajo, da se v vladi ne da boriti proti nasilju, in tako je neki zastopnik celo dejal: "Kako naj izključimo Kulenoviča, ko se bomo vendar vsi skupaj kmalu tam znašli, kjer je on že tako dolgo!" — Pravijo, da glavni prvaki na to niso odgovorili, pokorili so se večini.

Plačevanje davkov.

V naši državi so davki nepravilno razdeljeni. Mi smo že v provizornem stanju nove države odločno ugovarjali proti nameram belgrajske vlade, ki je v lastni državi zahtevala za Srbijo tisto odškodnino, katere ji zavezniki ra-

je nemoteno svoje prvotne namene. — Vsled njenega izzivanja je sedaj vstal celo muslimanski klub, kateremu se je ogabilo "olčačkanje" enega dela državljanov na korist drugih.

V svrhu utemeljitve naših trditev prihajamo s številkami. Številke govorijo odkritosrčneje nego belgrajski ministri in porodičarji, številke so tehtnejši argument nego pomirljive izjave tistih, ki svojih besed ne držijo.

Po višini volačanih davkov stoji Hrvaška na prvem mestu. Hrvaška in Slavonija sta plačali 260.609.937 dinarjev, Vojvodina 256.132.211 dinar., Srbija in Crnagora (s 4.330.100 prebivalci) komaj 226.713.509 din., Slovenija 152.062.900 dinarjev, Bosna in Hercegovina 123.205.286 din., Dalmacija pa 30.167.043 dinarjev. Potemtakem je državna blagajna sprejela 1 milijardo, 48 milijonov in 889.886 din. Celokupno vplačilo neizenačenih davkov je vrglo državni blagajni 200 milijonov 274.349 dinarjev. Od tega so plačale: Srbija s Crno goro vred 31 mil. 929.402 dinarjev, Hrvaška-Slavonija 66.307.374 dinarjev, Vojvodina 41.310.659 dinarjev, Slovenija 29 mil. 631.567 dinarjev, Bosna in Hercegovina 15.763.048 dinarjev in Dalmacija 15.333.263 dinarjev. Izenačeni davki so bili naloženi tako, da je plačala Srbija s Crnogoro 155 milijonov, Vojvodina 144, Slovenija 97, Dalmacija 10 in Hrvaška s Slavonijo 22 milijonov.

Sedaj pa pridejo takse. Na samih taksah je država zbrala 238.399.621 dinarjev. Od tega so plačale: Srbija in Crnagora 39.784.106 din., Hrvaška in Slavonija 97.321.563 din., Vojvodina 70.322.552 din., Slovenija 125 mil. 431.373 din., Bosna in Hercegovina 18 mil. 205.306 din. in Dalmacija 4 mil. 834.780 dinarjev.

Številke so izpregovorile! Prečitajte jih enkrat, dvakrat, trikrat ter premišlujte o dragocenosti naše enakopravnosti. Tem uradnim številkam ne more in ne sme ugovarjati tudi najbolj zagrižen petolizec sedanjega režima. Sicer je pa vsak komentar nepotreben. Naši čitatelji si ga naj napravijo sami.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Sedanji kabinet g. Pašiča je že tako utrujen, da ni pripravil nikakega jasnega programa za delo v parlamentu. Razprava o vladni deklaraciji poteka mirno, govornikov pozicije ne moti nihče, ker se vladne stranke debat ne udeležujejo.

V odboru za razdelitev države ne pridejo z delom nikamor naprej. Vladne stranke so si v obliki vidovdanske ustave sezidale babilonski stolp, pred katerim se same medseboj xregajo. Zastopniki vladnih strank so tako boječi, da podajajo samo osebne izjave. Niti demokratska in niti radikalna stranka še nista definitivno oddali svojega načelnega mnenja o parceliranju države. Vladinovi torej priznavajo, da je izvedba centralizacije v tehničnem pogledu in s posebnim ozirom na ustavne določbe — nemogoča. Samostojnež Drolenik se je ob tej priliki zavzemal za razdelitev Slovenije na dve oblasti. Dr. J. Hohnjec je odbijal njegov predlog in predlog pravosodnega ministra dr. Laze Markoviča. Po 135. členu vidovdanske ustave mora odbor za razdelitev države dovršiti svoje delo do 28. januarja t. l.

AVSTRIJA.

Z demisijsko vsenemškega ministra dr. Waberja — notranje zadeve — še notranja kriza Avstrije ni razčiščena. Demisijsko celokupnega kabineta ni pričakovati, ker bi se situacija v nobeni točki ne spreminila. Vsenemška stranka (Cross-deutsche Volkspartei) nima v ljudstvu zaslombe. Rešitev krize je odvisna od stališča socialistnih demokratov, ki bodo gotovo glasovali za avstro-češki

sporazum. Krščanski socijaleci bodo morali socijalnim demokratom vsekakor ponuditi izvestne koncesije.

MADŽARSKA.

Iz Budimpešte poročajo, da namestavajo madžarsko zbornico 16. februarja razpustiti, nato bi se pa vršile nove volitve. Grof Bethlen izdeluje ogradnje nove večinske stranke; hrbtenice te skupine bi tvorila stranka malih posestnikov. Ta stranka bi bila ne kak profitež proti bloku ujedinjenih legitimistov, ki se zbirajo pod zastavo grofa Apponyja. V ta blok bi vstopili: krščanski socijaleci, Friedrichova stranka in Andrassyjevi prijatelji. — Bethlen pripravlja nov volilni red. Se danja zbornica naj bi ga v osem, odnosno četrnih sejah preresetala in uzakonila.

ITALIJA.

V Julijski Benečiji so se vršile v nedeljo, dne 15. t. m., občinske volitve. V 154 občinah je uspela popolna slovenska afirmacija. Podrobnih rezultatov še radi prometnih ovir ni bilo mogoče izvedeti. Udeležba je bila povoljna.

NEMCIJA.

Državni kancler dr. Wirth je dne 17. t. m. v seji centrumašev (ljudska stranka) povdarjal misel gospodarske vzajemnosti, ki naj bi jo vsi gospodarsko zainteresirani narodi vsega sveta sprejeli kot temeljni princip mednarodne politike. Odposlanci vseh narodov se morajo baviti z gospodarskimi in finančnimi problemi. Razširjevanje spoznanja, da brez sporazuma med narodi ni pravega svetovnega gospodarstva, je Nemčijo peljalo iz Londona v Cannes. Rešitev v Cannesu ni definitivna. Vprašanje, kako naj narodi pod reparacijskimi bremenami živijo, je danes še odprto. Rešeno bo še le tedaj, ko se bo težišče svetovnega gospodarstva, Amerika, zainteresirala za Evropo.

Izpod plašča vladnih strank.

Fotografija današnjega režima. Republikanski poslanec Jaša Prodanovič je objavil v belgrajski „Republiki“ ostro in stvarno kritiko današnjega režima, ki vlada v naši državi. Ta režim, poln raznih skandalov, azer, nasilstev, noče odnehati in njegovi nositelji ga izvajajo, ne da bi se ozirali okoli sebe. Tako se dogaja — piše g. Prodanovič — da šef državne uprave po nepotrebnem trosi ljudski denar, ministri, pred vojno še siromaki, gradijo danes palače in nalagajo milijone dinarjev v inozemske banke; izvestni generali tihotapijo bencin in sladkor, rekvirirajo svinje na račun privatnih klavnice, naši poslaniki v inozemstvu so za časa vojne tržili na svoj račun z državnim žitom (uborni narod pa je v albanskih gorah umiral gladi, op. ur.); — afera je zajezdila afera, škandal se je vrstil za škandalom. Vladni reptili so sami dvigali obupne vzklike proti gomilam raznih „aferskih“, toda vlada se za vse to ni brigala, ona še danes podaljšuje korupciji življenje. V državnih zaporih se vršijo srednjeveška mučenja. Nedolžen Miloš Zlatar priznava pod strašno težo krute torture, da je sodeloval pri atentatu; druga nedolžna žrtev, Galović, priznava, izmučen od nečloveških batinašev, da je hotel ustreliti Draškoviča. Za Jovana Oroša ve policija že par dni pred zaslišanjem vse podrobnosti njegove izpovedi. V Grški aretira o nekega dijaka, češ, da je identičen z atentatorjem Marinkovičem. Naša policija odide v Atene. Ker siromak noče priznati, da je identičen z Marinkovičem, ga vržejo pandurji v zloglasno glavnjačo. Tri dni potem, ko so ga izpustili, je — umrl. Ob koncu sv. ga članka priporoča g. Prodanovič današnjim oblastnikom nadaljnje pritiskanje, saj se bo njih veselje že prav kmalu izpremenilo v žalost. — Za cenzorje! Po „Republiki“ je zgoranje vrste prinesel zagrebški „Obzor“ št. 15 z dne 18. t. m.

Optimizem muslimanov. Sarajevsko glasilo centralističnih muslimanov „Pravda“ piše dne 13. t. m. o razdelitvi države na oblasti ter pravi, da je bujnosti in raznovrstnosti narodnega življenja v posameznih krajih naše države, njih zgodovinski razvoj, pravno zavest in mentaliteto posamez-

nih pomen nemogoče vkovati v okrutne okove centralizma, ki bi niveliral in uniformiral vse raznovrstnosti, ki dajejo narodu in državi posebno življenje in posebne lepote. V Bosni in v Hercegovini, katero bi parcelacija ustavoivorcev najhujše zadela, je brezumna centralizacija zadela na hud odpor. Travniško okrožje, ki je najbolje prizadeto, je že protestiralo in se nikakor ne bo dalo pomiriti. Kakor se zdi, bo ustavna določba o parcelaciji države ostala samo na papirju. List „Pravda“ tolaži svoje čitatelje z nekimi edkim optimizmom. Pisanje tega lista je najboljši dokaz, kako temeljito so zgrešili muslimanski poslanci, ko so glasovali za vidovdansko ustavo.

Kadarkoli preti demokrasko-radikalni vladi kaka kriza, potem začne demokrasko časopisje spuščati v sve vest, o eventualnem vstopu Jugoslov. kluba v vlado. Vladinovcem se zopet kujajo muslimani. „Jutro“ že bobna v svet, v četrtkovem uvodniku: „Zanimivo je, kako brzo so pograbilli svoj lonček naši klerikalci, da ga primakneju k ognju, če bi se z muslimani zgodila kaka nesreča. Današnje vesti iz Beograda (demokratske seve!) že vedo pripovedovati, da bi muslimane eventuelno nadomestil Korošev Jugoslovanski klub. V tem slučaju bi klerikalci seve suspendirali svoj revizionistični program ter ga hranili za suha leta.“ Vstop Jugoslovanskega kluba v sedanjo vlado so vroče želje naših demokraskih koritarjev, a nikdar ne SLS!

Beleške.

Ti si kriva — jugovina! Sovnizem velsrbskih listov postaja bolj in bolj smešen. Če se piše o neredu pri tem ali onem uradu, in če je tudi iz ključno srbski, če se govori — o slabem prometu, o slabi valuti, o zavrženi zunanji politiki ali o čemerkoli, na koncu se vedno sliši, da je kriva vsega tega — nesrečna jugovina — svobode, ujedinjenja, lastne države nevredejo prečanski svet, ta grda avstrijaščina itd. — Evo za slučaj: „Balkan“ št. 13. piše o smrti generala Jurišića. Ta je prišel kot mlad pruski oficir leta 1876 v Srbijo ter stopil v srbsko vojsko. Povspel se je do najvišjih vojaških časti, bil je prvi adjutant kralja Petra, pozneje šef oddelka za odlikovanja pri ministru. Pred par meseci je bil penzioniran, pred nekaj dnevi je umrl in sedaj bo jugovina kriva krivice, ki so se mu v zadnjem času godile. „Balkan“ pravi: „In takemu srbskemu vitezu, zaslužnemu za naše nacionalno osvobodjenje in ujedinjenje je napravila krivico — naša jugovina. Grda, brezbožna, breznarodna jugovina“. Na drugem mestu zopet pravi: „Povojni „bojevniki“ v vojnem ministru so ga odrinili, da napravijo prostor za svoje prijatelje“, tonej general Zečević in njegovi prijatelji — sami veliki Srbi so ga odrinili. — kriva je pa vendar le jugovina.

„Istraga“ (preiskava) v carinarici. Celi dve leti so tožili osješki trgovci o neredu na tamkajšnji carinarici. Posamezni trgovci so mesece in mesece čakali na svoje blago, katerega niso vsled samovolje carinskih uradnikov mogli izrešiti. V tej carinarici je paševal neki Boško Ilić. Kdor ga je „mazal“ z izdatnim „bakšišem“, ni imel nikoli prav nobenih simonij. Naposled so se tudi listi zgraževali nad škandaloznim postopanjem Ilićevim. Neprestano so romale pritožbe na „Generalno direkcijo carina“, dokler ista ni odredila „istrago“. Pred par tedni je prišel iz Beograda „inspektor“ (nadzornik) Fotić in pričela se je „istraga“. Fotić je zasliševal samo tiste, ki so uživali protekcijo šefa carinarnice. Preiskava je rodila nepričakovan rezultat. Inspektor Fotić je ugotovil, da je Boško Ilić izvrševal vestno in v zornost svoje dolžnosti in da je vedno čuval državne interese. Vrana ni vrani izključala oči! Osješki trgovci bodo morali še nadalje plačevati „bakšiš“, edina uteha jim je ostala v besedah: „Suti in plačil“ (Molci in plačaji!) Tako podpirajo korupcijo tisti, ki bi jo morali ubijati.

Sami posredovalci. Bivši generalni konzul na Dunaju Cerović — oktoberist — to je: veliki Jugoslovčan od leta 1918, je zastopal pri vladi predlog avstrijske vlade, ki želi kupiti pri

Steinbeissovem podjetju v Bosni za 79 milijonov naših kron delnic. To je res žalno, da so „posredovalci“ tudi v takih stvareh, kjer bi se lahko vlade same med seboj domenile. Avstrijski vladi na vseadnje ne smemo zameriti, ker je videla že toliko naših konzulov, komisarjev, delegatov, ki hočejo samo „posredovati“ in zaslužiti, in ki so v stanu preprečiti tudi vsakršno zblizanje z našo vlado, če se jim to ne posreči in če ni profita.

Naš kralj — vzgled štedljivosti. Pred narodno skupščino so hoteli spraviti zakonski predlog o povišanju kraljeve letne apanaže za 1½ milijona dinarjev. Po tem novem predlogu bi dobival kralj letnih 3 milijone dinarjev. Kralj je ta predlog odklonil z motivacijo, da je sedaj treba štediti povsod!

Prstne norčije in resnice. Beograjski dnevnik „Vreme“ št. 28 jih označuje tako-le: „Sezona „maskenbalov“ se objavljuje. — Vi, gospod, je najbolje da pridete v maski poštenega človeka. — Kako to? — Vi vendar igrate zelo važno vlogo v našem javnem življenju, zato Vam bo taka maska dobro pristojala in ni treba, da jo snamete po koncu bala. — Vi, gospa, pridite z masko verne soproge. — Kako to? — Sest let ste že omožena. In Vaš mož še ni ničesar zapazil. Bilo bi dobro, da Vam ta maska ostane tudi po balu. — Začetek sezone. — Izvolite tudi vi, gospodje ministri! Naj se z avtomobilom pripelje na bal minister prometa. Njegovo vsakdanje skrbno lice za popravo in prospah našega prometa naj se vsaj za to eno noč pokrije z masko zakačenega strojevodje — in vlaki bodo daleč tam v črni noči varne, še prešli črez perele prage in slabe tračnice. — Naj zažvenklja ljakerska četvorka ter pripelje finančnega ministra. Njegovo vsakdanje lice, ki odseva od skrčenih budgetov in pomnoženih davkov, naj pokrije pustna maska, sestavljena iz samih novo tiskanih bankovcev naše Narodne banke. Ena noč sicer ni dolga, pa vendar zastopuje, da se vidi prava maska. — Minister poljoprivrede naj pride saj z masko, ki bi kazala naša obdelana in posejana polja, minister gozdov in rud naj bi imel masko z gosto brado kot simbol našega še neuničenega gozdovja in z nosom, čigar nosnice naj bi vsaj predstavljale njegov vpogled v delo naših rudnikov. — Izvolite, gospodje ministri, za vsakega se najde pripravna maska!

Interesantna tatvina. „Nar. list“ iz Bečkereka piše da so med prvimi in drugim dnem pravoslavnega Božiča, vdrli nekaki zlikovci v sodnijo, odprli omane in miznice ter odnesli s seboj vse „corpore delicti.“ To je zelo zanimiva tatvina, posebno pa še zato, ker se je že drugič izvršila v sodišču v Bečkereku Bogzna, kaj sploh dela sedita to sodišče, stvari, ki dokazujejo krivdo tatov, razbojnikov in morilcev, se vedno pokradejo, kako naj sedaj sodi? Hudomušen človek bi lahko rekel, da ima samo nedolžne v skripnih, ker material, ki je proti pravim, ti, ki so na svobodi, itak sami pokradejo.

Dnevne novice.

Novim šibeniškim školom je bil imenovan iz Rima pater Minet; vrhbosanskim školom v Sarajevu je imenovan škof dr. Sarić.

Naši jugoslovanski škofje, ki so se mudili zadnje dni v Beogradu, so posetili Jugoslovanski klub in so se dolgo časa razgovarjali s klubovimi člani o odnošajih, v katerih živi katoliška Cerkev v naši državi. Ti škofje so bili: zagrebški dr. Bauer, djakovski Aksamović in Jeglič.

Duh vesti. Dne 17. t. m. je nenadoma umrl marenberski g. kaplan Ernest Vidie, Rajni je bil rojen 2. februarja 1887 v Zelezni Kapli in ordiniran 30. junija 1917. Pogreb se je vršil 20. t. m. C. g. župnik Ant. Srabočan iz Pišec je stopil v pokoj in se preselil v svojo hišo. Državna oblast mu je priznala penzijo. Kapelski župnik Kolenc je vložil resignacijo, katere pa ordinarijat ni sprejel, ker ni utemeljena in je g. župnik pri Kapeli čanih priljubljen kot malokateri od njegovih prednikov. Videmski kaplan Skore je dobil 3 mesečni dopust radi

bolezni. Skorca nadomestuje penzionirani g. župnik Cepin.

Rimokatoliška škofija v Vojvodini Vprašanje osnovanja posebne vojvodinske škofije je stopilo v ospredje. — Za rešitev tega vprašanja imajo merodajni krogi tri načrte. Vatikan je obvestil potom beograjske nunciature vlado, da pristane na rešitev tega vprašanja na ta način, da se priklopi Vojvodina Djakovski škofiji. V Beogradu so pripravljivi sprejeti tozadevni načrt Vatikana začasno. Naše versko ministristvo ima pa glede Vojvodine načrt, naj bi se osnovala v Vojvodini dve škofiji: ena s sedežem v Subotici, druga s prestolico v Bečkereku. Tretji načrt pa je, da se osnuje v Vojvodini samo ena škofija s sedežem v Subotici.

Kardinalski kolegij v Rimu obstoj: danes iz 61 članov in sicer 31 Italijanov, 30 pa drugih narodnosti. Med temi kardinalskimi člani je že mnogo častitih starost, ki so dosegli osemdeseto leto. V marcu se namerava sestati visoki kolegij, ki bo imenoval več novih italjanskih prelato.

Za umrlim poslancem Francoski Pišek je imel Jugoslov. klub 18. t. m. žalno sejo, na kateri je orisal predsednik dr. Korošec pokojnega vzorno življenje in delo. Včeraj se je darovala v beograjski kat. cerkvi za Pišeka sv. maša zadašnica.

Umrla je dne 20. t. m. naša Matka gospa Marica Cajhen, rojena Oset. — Pogreb blagopokojne se vrši v nedeljo, dne 22. t. m.

Zupanski tečaj se vrši v nedeljo, 22. januarja od 9. ure naprej ves dan v dvorani kazine. Predavata dva politična uradnika iz Ljubljane o poslovanju občin in o domovinstvu, dr. Leskovar o lovskem zakonu, prof. Vesnjak o davčnih zadevah. Prijavljenih je okoli 100 županov in občinskih odbornikov.

Organizacija Nemcev v Jugoslaviji. Po mirovni pogodbi in po naši ustavi bodo dobili Nemci pri prihodnjih volitvah aktivno ter pasivno volilno pravico. Nekatero srbsko stranke v Vojvodini so začele agitirati med tamošnjimi Svabi. V odgled tem agitacijam poučuje organ „Kulturbund“ novosadski „Deutsches Volksblatt“ te agitatorje, katerim pravi: Nemci v Jugoslaviji se morajo postaviti na svoje noge. Kaj koristi Nemcem vez z ljudmi in strankami, ki rabijo nemške glave samo za volitve. Nemci v Jugoslaviji naj bodo mirni ter sigurni, ker v kratkem času bo nastopila v kraljevini močna nemška stranka, kateri bodo načelovali ljudje, ki že delujejo 10 letja za korist ter dobrobit svojega naroda. — Tudi v Sloveniji bodo nastopili Nemci pri prihodnjih volitvah kot čisto samostojna stranka.

Posnemanja vredno za našo vojsko. Čehoslovaški generalni štab ima posebno kulturno službo. Pod vodstvom te sekcije obstajajo v vsaki armiji in vojni enoti podsekcije pod vodstvom posebnih častnikov, takozvanih kulturnih šefov. Te kulturne sekcije prirejajo za vojaške tečaje in predavanja, ustanavljajo čitalnice in izobraževalne dome. Organiziran je tudi pouk analfabetov. Za leto 1921 izkazuje kulturna sekcija 593.299 kron dohodkov in 557.751 kron izdatkov. — Uspešno so se obnesli tečaji za pouk drugih jezikov, za poljedelstvo, razna obrt, stenografijo itd. Kulturna sekcija je imela 359.359 knjižnic z 207 tisoč 103 knjigami, med temi 70.000 nemških in 10.000 madžarskih. Za čitalnice je bilo na razpolago 200 prostorov s 3208 časopisi in revijami. — Raznih tečajev je bilo 274, zabavnih večerov 966, gledaliških predstav v vojašnicah 318. — Zakaj se kaj tacega ne uvede tudi v naši vojski, saj bi bila kulturna organizacija v naši vojski veliko bolj potrebna, nego za naše zaveznike Čehoslovake.

Davčno uradništvo v Srbiji. V vsakem srbskem srezu (okraju) imajo poseben urad, ki pobira v območju sre za državne davke. Pred vojno si našel v teh malih davčnih „uradih“ po 3 osebe: uradnika, pisarja in slugo. Ker je po vojni vsak napol izobraženi Srbijanec šlil v državno službo in ker sta vladni stranki (demokratska in radikalna) na ta način podpirale svoje strankarske priganjače, se je število osebja v teh davčnih uradih tako pomnožilo, da opravlja sedaj ena in iste posle — 16 ljudi. Tem ljudem

je država vsekakor morala izplačevati draginjske doklade, sicer ne bi mogli živeti. Tako je bilo v pričetku leta 1921 samo enemu izmed teh uradov na kazanih 200.000 dinarjev za izplačevanje uradništva. Uradniki tega sreza so se pa državi oddolžili na ta način, da so v preteklem letu izprešali iz svojega območja 130.000 dinarjev in rektnih davkov. Sedaj svetujejo listi beograjski vladi sledeče: Vlada naj eprosti prebivalce omenjenega sreza plačevanja davkov, ker potem ne bodo potrebovali davčnih uradnikov. Država bi profitirala 70.000 dinarjev to je 280.000 K. To je objavila zagrebška „Riječ“.

Poseben privilegij glede plačevanja davkov. V naši državi — zemlji davkov brez konca in kraja se von danka najdejo ljudje, ki ne občutijo preveč davčnega vijaka. V Sarajevu n. pr. je hotel Central, katerega lastnik g. Branko Trbojevič, ki je bil za leto 1920 obdačen z ozirom na dohodke s plačilom 9.600 K. Hotel Central pa je prvorazredni hotel z igralno dvorano, gostilno in kavarno, ima 47 sob vseh treh razredov (ena postelj 20 do 30 dinarjev dnevno), razventega je še v hotelu ameriški bar in trgovska loža. Ta slučaj je pač najlepši primer, kako se pobirajo v naši državi davki. Pa kaj čemo? Pri nas je pač tako, kar velja za Janeza in Toneta, ne velja za Joco in Jovana.

Vrača se — doba zelenih kadrov. Vsak se še spominja, kako so vojaški begunci v letu 1917 in 18 z največjo zvižavo in prekanosijo vzdrževali svoj „zeleni kader“. Vse so imeli: legitimacije, potne liste, pečate itd. Prave vojaške kontrole in razni oblastni organi so jim čisto nasledili. — Kakor se kaže, se taki „zelenjasi“ zopet pojavljajo. Orožništvo zagrebške okolice je dolgo zasledovalo nekoga Antona Sarana, češ, da oskrbuje vojne begunce s objavami — potnimi listi, in na zadnje se je zagrebški policiji posredilo, da ga iztakne, ko je bil ravno na obisku pri svoji sestri v mestu. — Preiskava, je dognala, da je Sarana neki podnarednik oskrbel s potrebnimi vzorci vojaških objav in s štampilami.

Čudna preiskava. Kakor znano, — če ne drugače, že iz vladnih komunikacij, — se mobilizacijska „vežba“ na Hrvaškem ni vršila posebno gladko. Vladne izjave, priobčene v vseh listih, so govorile celo o hujskanju k nepokorščini in uporju ter grozile z veliko strogostjo vojnega in pa našega novega in posebnega „zaščitnega“ zakona — vislice in težke ječe od 3 do 20 let. Na drugi strani so zopet hrv. listi, — večkrat celo s podpis javnih delavcev — spodbijali vladna poročila ter navajali slučaje, v katerih je oblast sama, oziroma njeni odgovorni in neodgovorni organi, skušala z vabiti — ljudstvo do nepremišljenih korakov, da bi imela pretvezo za nastop oboroženosti in posebnih akcij. — Bilo, kakor bilo! Za presojto, kdo je govoril resnico, bo merodajno pač to, da se e naprej foliko vpilo, kako bodo Radić in še nekateri drugi baš radi tega izročeni, sojeni in obsojeni po „zaščitnem“ zakonu, in da danes sam minister pravde pravi, da o izročitvi in o procesu ne more biti govora, ker je bil ves ta krik samo krvooločna žejja političnih nasprotnikov, ki so izgubili smisel in čut zakonitosti. Kar se ni dalo storiti z znanimi ljudmi, kakor je kak poslanec, to se je storilo z neznanimi, neznanimi seljaki. Iz Krapja so jih tako, dognali 32 v zapore sodnije v Novi Gradiški. — Pretečeta dva meseca ta nikdo se ne briga za te siromake, ne da bi jih izpustil, ne da bi odredil razpravo. Prebralo se jim je: to in to ste zagrešili, zaslišani pa ni bil nobeden. Hoteli so jih najbrž pokoriti čez Božič, naši oblastniki imajo namreč poseben način, prileti po krivem ali nekrivem tam, kjer človeka najbolj zabolj — Za jetnike so se ti in oni porogali ter povpraševali pri oblasti, zakaj ni ne sodbe, ne svobode. Če se jim natveže zločin brez zaslišanja, če označi državni pravdnik njih obnašanje povodom vojnega poziva kot čin, kazniv po zakonu o zaščiti države — potem ni treba preiskave in preiskovalnega zapora, če se ne preiskuje in če ni kaj preiskovati, naj se torej — sodi: obsodi ali oprost. To so zahtevali branitelji, pa zastoni, glede tatov

in goljufov bi to že davno dosegli. — Te dni so jih 22 izpustili, 10 jih je ostalo v zaporu in če se eni kol drugi vprašajo: zakaj, dobijo k večjemu za odgovor: tako in basta. Boga hvali, da imaš celo glavo.

Kaj nam bodo prinesle prihodnje volitve? S tem vprašanjem se temeljito bavi hrvaško časopisje in pravi: Prihodnje volitve, seve, če bodo svobodne in brez kacega hudega pritiska od zgoraj, bodo pokazale pravo na rodovo voljo, pa prinesle bodo tudi velika iznenadenja, ki pa ne bodo na škodo države in dinastije, ampak le propasti poedinih političnih strank, ki so dozdej zakrivala z demagoškim pajčolanom narodu oč in so se znale obdržati na političnem površju samo potom biča in zob.

Hrvati na bosanskih železnicah. Direkcija državnih železnic v Sarajevu si je postavila princip, da je treba ob priliki redukcije uradništva odpustiti iz službe pred vsem — Hrvate! Direkcija utemeljuje svoje pristransko postopanje s tem, da jih je (Hrvatov) baje foliko, da je ob katoliških — raznihkih uradovanje otežkočeno. V tem pravcu so že pričeli, kajti v začetnem službenem listu pokrajinske uprave za Bosno in Hercegovino — najti med novimi imenovanji niti enega Hrvata. Enakopravnost pa taka!

Skoraj pri vsakem procesu se čuje, da ta ali oni obtoženec ovrže svoje izjave, dane med preiskavo, ker jih je bil dal pod silo in pritiskom in ker zato niso resnične. To silo izvajajo po listjski in jetičarski organi. Danes prime policaj človeka, in ker noče priznati, da se je zmotil, ker noče črtati svojega uspeha, — tepe jetnika, dokler ta ne izjavi, da je res ta in ta, da je res napravil to in ono, pa naj si bo kak atentat, samo da ima policija svoj „uspeh“ in tako prizanesu ubogemu jetniku z danes že do dobra upeljanimi batinami. Ko pride jetnik pred sodnijo, kjer misli, da vlada še pravica, ali pa pred končno razpravo, po tem se le pove, kaj je res in zakaj je poprej tako in tako govoril. Tudi pri rudarskem procesu v Tuzli je isto. — Tu so vam ljudje, ki so že dobro leto dni v zaporih in niti ne vedo, kam so jim izgnali ženo in otroke, — ali so živi ali mrtvi. Ti ljudje so morda na Božič, ko so bili iz vseh svojih nadvrženi na cesto, dali na ta ali oni način duška svoji ogorčenosti — in žandarji so jih zapirali in isti ljudje, ki so pisali to delo nad bednimi delavci, so pisali vse prijave na sodnijo. Obtoženi rudarji so bili delj časa pod žandarmerijsko in okružno-načelniško oblastjo in lahko si mislite, kako so ti ljudje vršili preiskavo ali „iztrago“ v prilog svojih prijavi! — Danes so vsi pred sodnijo, pred ljudmi, ki imajo nauke in ki stoje pod prisego, da bodo sodili po postavi. — in kaj je? — Skoraj vsak drugi od 350 bo dejal: „Izjavil sem to, izjavil sem ono, ker sem bil tepen, mučen, ker se mi je grozilo s tem in onim“. To je, kakor rečeno, samo eden proces in primer. — Enakih je vse polno, najbolj vladni listi jih niso mogli zamolčati, prinašala so vse to seveda kot nekak dober izgovor raznih zločincev, češ, saj ne sme nikdo dvomiti v pravičnost naših — „iztrag“. — Če si še tako varen pred kako iztrago, pomisli samo na politično in javno moralo, ki danes vlada, oglej si razne pandurje — in z nami boš zaklical: „Kje so tiste, že davno zahtevane komisije in ankete, da si ogledajo delo raznih pandurjev, zapore in vse drugo, kar je največji škandal naše dobe!“

Žandar ustrelil gimnazijca. „Narodna politika“ javlja ta le tragičen slučaj: Rakitno, selo v severozapadni Hercegovini, je kaznoval Bog na ta način, da mu je dal žandarje vseh vrst in krojev. Nad tem, sicer mirnim selom visi nekako prokletstvo. Od pre vrate do danes je bilo v tej vasi ubitih 7 ljudi, a te dni se je dogodil osmi slučaj uboja. Ivan Rezo, dijak petega gimnazijskega razreda, ni mogel vsled revščine nadaljevati svojih študij, je nesel nekaj tobaka preko planine Svinjače v duvanjski sodni okraj. Na njegovo nesrečo sta ga na potu opazila dva žandarja iz postaje Rakitno. Eden je takoj trikrat ustrelil za dijakom, a ga ni zadel, ko pa je sprožil za njim četrtkrat, ga je pogodil naravnost v glavo . . . dijak se

je zgrudil mrtev. Žandarja sta se nato vrnila na postajo in nista poveljniki stražnice niti besedice črhnila o celem dogodku. Dijak se ni več vrnil na dom, njegova rodbina je začela povpraševati po sinu. Za zgubljenega dijaka so se začeli zanimati žandarji in sosedi. Iskal ga je šla žandarmerija z ubijalcem vred in mnogo vaščanov. Dolgo ga niso našli, ker je vodil žandar, ki je znal, kje je obležal dijak, ljudi daleč proč od mrtveca. Ko učečno so ga kmetje vendarle našli. — Žandarmerija je javila sodniji v Duvno, da je dijak umrl vsled padea, narkar je sodnija odredila pokop. Ko so pa kmetje videli, da hoče žandarmerija prikriti uboj, so se zoperstavili pokopu in zahtevali sodnijsko komisijo, ki je potrdila ubojstvo, katero je žandar sledil tudi priznal. Sedaj je zanimivo znati, zakaj je ustrelil žandar ubogega dijaka. Ako ga je ubil v ime nu zakona, bi bil moral to takoj javiti, ker pa tega ni storil, je dokaz, da je ubil človeka protizakonitim potom. V kulturni in pravni državi se kaznujejo taki divjaški elementi z odvzetjem svobode, ker so nevarni javnemu redu. Ustreljeni dijak je bil eden najboljših učencev gimnazije v Travniku, a tako siromašen, da se je šolal od milodarov drugih. Ta ravno kar opisani slučaj nam je dokaz, da nima mnogo žandarjev nič najprimitivnejših pojmov o državljanjskih pravicah, svobodi in vrednosti človeškega življenja. Odgovornost za divjost žandarmerije pa nikakor ne pade na žandar je same, ampak na bivšega policajmistra Pribičevića, ki je sprejel v tako odgovorno službo ljudi z orientalsko mentaliteto.

O umoru orožnika Maverja v Dobravi pri Brežicah smo obširno poročali v Slov. Gospodarju. Brežiška žandarmerija je zaprla 9 udeležencev umora, le glavni krivci in dezertar Fr. Varlec, ki je bil vsega kriv, da jo postar orožnik žrtve ubijalčeve roke, je takoj po zločinu neznan kam pobegnil ter se skrival, da ga še danes nima jo.

Pučjevo afero z ribolovom na Ohridskem jezeru je sedaj še povečal vihar, ki se je dvignil te dni po okolici jezera. Vihar je povzročil nepregledno škodo in porušil vse obalne na prave. Največ škode je povzročene že itak ubogim ribiškimi družinam. Pro bivalstvo, od viharja prizadetih krajev zahteva od notranjega ministrstva nujne odpomoci.

Dragocena hajduška glava pod ključem. V andrjevičkem okraju je a-retirala žandarmerija zloglasnega hajduka Radovana Jankoviča, ki ima na vesti mnogo zločinov v svojem rojstnem kraju in na čegar glavo je bilo razpisanih 10.000 dinarjev.

110 let doživela je neka Maša Poljak v vasi Trebnje v severozapadni Dalmačiji.

Nenavaden sneg v Dubrovniku. V četrtak prejšnjega tedna je začelo močno snežiti v Dubrovniku. Sneg je padal celih 5 dni. Prvi dan so sprejeli sneg Dubrovčani z velikim navdušenjem. Ko pa sneg je ni hotel izginiti, ampak je kolobaril vedno z nova, so se začeli Dubrovčani umikati v svoje hiše in se tiščati v nezakurjena stanovanja, ki so brez peči. Nad debelim snegom v Dubrovniku so najbolj iznenadene stranke po hotelih, ki so se zatekle pred sneženo zimo v tople Primorje.

Priloporočljiv carinik je Mito Fijana v Bitolju. V bitolskem carinskem uradu so ugotovili 6 milijonov dinarjev primanjkljaja, katerega je povzročil carinik Fijana, ki je že pod ključem.

Za naše glede prehrane pasivne kraje je dospelo veliko prehrane iz Amerike. Ta živež bo razdelilo ministrstvo za socialno politiko.

Srbski pravoslavni sinod je sklenil da prenese svoje cerkvene urade iz Beograda v Karlovec, kjer se bo tudi tiskalo v ondotni samostanski tiskarni njegovo službeno glasilo „Glasnik“.

Iz Maribora.

† Ivan Temerl. Sinoči, dne 20. t. m. je umrl po kratki boleznij klju-

čavničarski mojster g. Ivan Temerl. Bil je član kat mojstrskega društva, in splošno priljubljen. Pogreb bude v soboto popoldne. N. p. v m.!

Čujte in strmite! Odkar je postal predsednik mariborske JDS dr. Lipold in odkar so pritegnili v odbor demokratske stranke ženske in take gos-pode, ki se razširjenja krajevnega odbora niti osebno udeležili niso, preide JDS v mariborskem okrožju iz defenzive v ofenzivo. Tako poroča „Tabor“ v večeršnjem uvodniku. Ljudje, ki so čitali to rezanico o demokratski okenzivi, so se smejali, ker se Mariborčanom obljublja za pust JDS „kašperiteater“.

V Kamnici so organizirali JDS. Tako poroča „Tabor.“ In kdo je organizator? Lojzek Petschar, odvetniški pisarček pri dr. Pipušu. Njegova organizacija ima tako privlačno silo, da tega slavnega moža povsod postavio na cesto: pri Seragu, Hiterju in Koprivi. Pisar, nekdanj zagrizen nemškutar, organizira tudi Sokola. A tudi pri tej organizaciji ima smolo. V naših krajih se oklepajo JDS in Sokola še edino liberalno učiteljsvo ter uradništvo. Če bo Lojzek še naprej rogovillil in se po „Taboru“ širokoustil, bodo mu Kamničani v prihodnje zažvižgali še eno drugo.

V znanje mariborskemu novičarju „Jugoslavije“, da obtožnica mariborskega državnega pravdnštva proti meni ni „potegnjena nazaj“ radi pomanjkanja dokazov, kakor on pravi, temveč se po odločilu višjega sodišča zavrne, ali da rečem po tekstu odločila „ne dopusti“, ker sploh ni dokazov. „Jugoslaviji“ bi privoščil boljšega in vestnejšega poročevalca. — Tone Gmajner.

Obč. svet ima dne 26. januarja ob 6. uri zvečer redno sejo v mestni posvetovalnici.

Mestni svet zboruje v soboto, 21. januarja ob 4. uri popoldne v župano vi sprejmeni sobi.

Mariborske banke morajo zdati. Pritožbe bank: Jadranske, Kreditne, Anglo, Eskomptne, Narodne, Zadrugne, Centralne, proti sklepu stanovanjske komisije, da morajo v letu 1922 zgraditi lastna poslopja, je vlada za vrnila. Zgradbe morajo biti pod streho do oktobra 1922. Oprosti se jim samo zahtevana kavocija. Gospodarska banka je izvršila za vse priprave za gradbo 4 nadstropne palače na voglu Aleksandrove in Frančiškanske ulice. Načrte je izdelal mestni arhitekt H. Schell.

Kdor se hoče v Maribor priseliti, mora poprej vložiti na mestni stanovanjski urad prošnjo za preselitev. Kdor se samolastno brez dovoljenja stanov. urada priseli in se vseli v kako stanovanje, ne da bi imel nakazilo, od stanov. urada, bo občutno kaznovan. Prva kazen je deložacija, druga pa denarna globa, ki se lahko naloži do 50.000 kron.

Stanje vode v mestnem vodovodu (bazenu) se je nekoliko dvignilo.

Drava je pri železniškem mostu do polovice zamrznjena. Glavni steber mosta na desnem bregu Drave stoji na suhem.

Pobrežki brod zamrznjen. Zadnji mraz je povzročil, da je brod v Porežju zamrznil. Promet z brodom je že teden dni ustavljen.

Se en advokat v Mariboru. Poleg dr. Kukovca in dr. Tomšiča se bo nasečil v Mariboru še en advokat in sicer neki dr. Vinko Rapotec.

„Straža“ je odpovedal trgovcu in kavarnar g. Serec, ker je „Straža“ kritikovala neusmiljeno in nečloveško deložacijo treh ubogih obrtniških družin v sredi najhušše zime. Ves pošten čuteč Maribor obsoja kruto postopanje Serecovo. In še celo zazidati je hotel dati okna na bornem stanovanju bedne družine obrtnika Monarija! Če ob takih krivicah molčijo drugi listi, mi pa ne moremo in tudi ne bomo!

Orlovski vestnik.

Knjigovodski tečaj se v nedeljo, dne 22. t. m. še ne vrši, ker doslej še nisem mogel dobiti primernega lokala. — Barle

Mariborsko orlovsko okrožje. Se enkrat opozarjamo vse orlovske odseke mariborskega orlovskega okrožja na tehn. tečaj, ki se začne v ponedeljek, 23. januarja ob 10. uri predpol-

dne v dvorani JSZ v Splavarski ulici v Mariboru, in ki bo trajal do torka do 12. ure dopoldne. Vsak odsek naj pošlje, če le mogoče, dva boljša telovadca. Ker je vspeh obširen, bo navzočnost vsakega udeleženca vse dni do zadnjega, nujno potrebna.

Okrožni občni zbor mariborskega okr. okrožja bo v petek, 27. januarja ob 8. uri zvečer v dvorani JSZ v Splavarski ulici. Odsek lahko zastopajo udeleženci na tečaju, imeti pa morajo pooblastila od odbora. Vsak odsek naj pripravi pismo poročilo o delovanju v l. 1921. — Bog živi!

Tel. odsek Orel v Mariboru. V ponedeljek, 23. januarja ob 8. uri zvečer je vzoren fantovski večer za udeležence tečaja. Vsi bratje redni člani pod disciplino dolžni priti. Vabljeni tudi ss. Orlice.

Vsi bratje in sestre, ki se hočejo na novo učiti cirilico in stenografijo, naj se javijo pri br. Fr. Kr. S 1. februarjem se otvori nov tečaj!

Vestnik S. K. S. Z.

Clanarina. Clanarina za leto 1922 bo znašala 40 K. Clanarina za l. 1921 po 20 K nam je poslalo v mariborskem okrožju doslej le 20 društev. —

Naj storijo svojo dolžnost še druga društva. Društva celjskega okrožja naj pošljejo članarino celjskemu pododboru KSZ.

Pravila. Vsem društvom, ki hočejo imeti pravila, naznanjamo, da nimamo nobenih v zalogi. Brž, ko bodo na novo tiskana, jih pošljemo vsem društvom.

Zbirka iger. Centralni odbor snuje zbirko iger za naše ljudske odre. Izposojeval jih bo proti garanciji našim društvom.

Planinski vestnik.

V nedeljo, 22. t. m., ob 1. uri popoldne iz Trga svobode pop. izlet Odsaka amaterfotografov S.P.D. Pridite!

Götzova dvorana je v soboto, dne 4. februarja t. l. prosta. Podružnica S.P.D. v Mariboru je nameravala prirediti razun običajnega planinskega plesa, ki s bo vršil 1. februarja t. l. še pohorski sejm 4. februarja. Najela je za pohorski sejm že Götzovo dvorano in 16 mož železničarske godbe. Ker pa so nastale radi pohorskega sejma težkoče se je združil pohorski sejm s planinskim plesom 1. februarja. Zato je postala Götzova dvorana

za dne 4. februarja prosta. Društva, ki bi reflektirala na Götzovo dvorano ter na godbo za 4. februar, naj se blagovolijo takoj zglasiti pri tajniku tukajšnje Podružnice S.P.D. dr. Skapinu, Aleksandrova cesta 12. — Vse one ljubitelje planinstva, ki so nameravali posejti pohorski sejm prosijo podružnica, da posetijo planinski ples 1. februarja.

Podružnica S.P.D. v Mariboru je vposlala ljubiteljem planinstva plakate za planinski ples 1. februarja t. l. v Götzovi dvorani v Mariboru. Prosi vse dotičnike, ki imajo te plakate, da jih blagovolijo razobesiti na vidnih in varnih mestih. Za to iskrena hvala. Na svetenje na planinskem plesu in pohorskem sejmu v sredo dne 1. februarja 1922!

Dopisi.

Verzej. Marijanišče. Gojenci fuk-salezijskega zavoda prirede v nedeljo, dne 29. jan., pomenljivo svetopisemsko igro „Izgubljen sin.“ Vstopnina: 1. sedeži 3 din., 2. sedeži 2 d., 3. sedeži 1 din., stojišča pol dinarja. Predprodaja vstopnic v Verzeju v trgovini M. Koroša, v Stari Novivasi v gostilni Prelog. Čisti dobiček je namenjen za nabavo baldahina (neba) za Marijanišče.

„Straža“ stane na mesec 3 din., četrtletno 9 din., polletno 18 din., celoletno 35 din. Za inozemstvo: četrtletno 17 din., polletno 33 din., celoletno 65 din. Naročnina se plačuje na tretj. — Upravništvo.

Trgovina s papirjem na veliko išče

v papirnati stroki

izvežbano pisarniško moč. Ponudbe pod Ljubljana, poštni predal 155. 1-3 32

Litografija in kamenotiskarna LEON SLANIČ

MARIBOR, Vojašniška ulica št. 10 se priporoča v naročila za vsa v to stroko spadajoča dela, pri katerih bode najreelnejše in po najnižjih cenah postregla. Tam se sprejme tudi nčenec.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

„ORIENT“ d. d. v Mariboru, Meljska cesta št. 12. Telefon št. 90 in njena podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27. 8-107 661

Iščemo za posekati

smrekove, jelove ali borove gozdove pri Dravi. — Ponudbe se prosijo na PAVEL KISS & Komp., Sombor, Bačka. 2-4

DOBRO IN POCENI

kupite edino pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, črevlje, dežnike, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago. Najceneje! Solidno!

KAVARNA „NEGER“ GLAVNI TRG 3

bo vedno pazljivo in najhitreje postregla slavnemu občinstvu. Za obilen obisk se priporoča R. TEMENT, kavarnar, Glavni trg 3. 36

✠

Globoko potrti vsled neizmerne žalosti, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, nad vse tužno vest, da nam je umrla po kratki in mučni bolezni v 26. letu svoje starosti naša iskrenoljubljena blaga in dobra soproga, oziroma mamica, sestra, teta in hči, gospa

Marika Calhen, rojena Oset

soproga posestnika in gostilničarja na Teharjih pri Celju.

Pogreb naše nepozabne se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob 2. uri popoldan iz hiše žalosti na pokopališče na Teharjih.

Joško Calhen, soprog. Joško-Božidar, sinček.
France, Andrej in Miloš Oset, bratje. Neža Oset, mati.

Mestni pogrebni zavod. Posebna obvestila se ne bodo izdajala.

✠

Potrti neizmerne žalosti naznanjajo podpisani vsem sorodnikom, sočustvojočim prijateljem in znancem, srce pretresujočo vest, da je njih iskrenoljubljeni, nepozabni soprog, osir. oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Hans Temmerl

ključavničarski mojster

v četrtek dne 19. t. m. ob 18. uri previden s tolažili sv. vere v 46. letu svoje dobe nenadoma, zadet od kapi, boguvdano preminul.

Truplo dragega pokojnika se bo nedeljo, dne 22. januarja 1922 ob pol 5. uri v hiši žalosti Volkmajerjeva ulica št. 6 svečano blagoslovilo in nato na mestnem pokopališču v Pobrežju položilo v rodbinsko grobnico k večnemu počtku.

Sv. maša zadušnica bo d. rovana dne 23. t. m. ob 7. uri v stolni župni cerkvi. MARIBOR, dne 22. januarja 1922.

Marija Temmerl, soproga. Ana, Kristl, Hansi, otroci Ivana Temmerl, mati. Rezi Kostanjšek, Matilda Verhrjak, sestr. Josip Temmerl, brat. Josip Temmerl, brat. Ivan Kostanjšek, Makso Doršán, svaka. Malči Kovačič, svakinja.

Zelo prijetno pri ribanju hrbita rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje rekarnarja Fellerja prijetno dišeči „Elsafluid“. Mnogo močnejši in boljši kekor francosko žgaje in že 25 let priljubljen. Tri dvojnate steklenice ali ena specijalna steklenica skupaj z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja Elsatrg 329, Hrovaško.

„KORANIT“

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženj zidov. — Tovarna v Karlovcu (Hrvatska). Glavno zastopstvo za Slovenijo

Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko. Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju zahtevajte oferte. 2-5 24

Kdor hoče v Halozah kupiti dobro vino

naj se obrne na

Mihaela Brenčiča

vinogradnega posestnika in načelnika okrajnega zastopa v Spuhlji pri Ptuj. 5-0 2

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Svepčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.